

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky predkladá do legislatívneho procesu návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 302/2019 Z. z. o zálohovaní jednorazových obalov na nápoje a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“) z dôvodu transpozície smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/904 z 5. júna 2019, o znižovaní vplyvu určitých plastových výrobkov na životné prostredie (ďalej len „smernica“).

Jednorazové plastové výrobky zahŕňajú rôzne bežne používané spotrebné výrobky na rýchle použitie, ktoré sa po jednom použití na svoj určený účel vyhodia, len zriedka sa recyklujú a často sa z nich stáva odpad znečisťujúci životné prostredie. Za účelom zachovania hodnoty výrobkov a materiálov a za účelom znižovania vzniku odpadu a tlaku na vzácne zdroje a životné prostredie je potrebné legislatívne upraviť uvedenú problematiku neustáleho navyšovania používania jednorazových plastových výrobkov.

Návrhom zákona sa ustanovujú nové definície, povinnosti pre výrobcov určitých plastových výrobkov v súlade so smernicou, tak aby boli naplnené jej ciele. Primárne ide o zníženie a v niektorých prípadoch o odstránenie závažného negatívneho vplyvu niektorých jednorazových plastových výrobkov na životné prostredie, zdravie a hospodárstvo, ako aj presadzovanie prístupov zameraných na obehové hospodárstvo.

Nové definície špecifikujú čo je považované za výrobok z plastu, rybársku výstroj, kto je výrobcom takýchto výrobkov čo sú biodegradovateľné plasty a tabakové výrobky, ako aj ďalšie definície.

Predmetnom návrhu zákona je súhrn opatrení, ktoré majú viesť k znižovaniu spotreby určitých jednorazových plastových výrobkov napr. poskytovanie jednorazových plastových výrobkov len za odplatu alebo povinnosti organizátorov verejného podujatia zabezpečiť poskytovanie vhodných alternatív.

Ustanovujú sa požiadavky na výrobok, ktoré zahŕňajú povinnosť od 03. júla 2024 uvádzať na trh Slovenskej republiky určité nápojové obaly len za predpokladu, že uzávery alebo viečka vyrobené z plastu ostanú počas zamýšľaného používania výrobku pripevnené k nápojovým obalom. Ďalšou povinnosťou pre výrobcov bude od roku 2025 zabezpečiť, aby nápojové fľaše vyrobené z PET, boli uvádzané na trh Slovenskej republiky s obsahom minimálne 25 % recyklovaných plastov z celkového množstva príslušným výrobcom uvedených PET nápojových fliaš na území Slovenskej republiky a od roku 2030 sa táto povinnosť bude vzťahovať na nápojové

fľaše (nie len PET) vo výške minimálne 30 %. Týmito opatreniami sa podporí presadzovanie prístupu obehového hospodárstva.

Dôležitou súčasťou bude špecifikovanie požiadaviek na označovanie výrobkov, ktoré má zabezpečiť výrazné zvýšenie informovanosti spotrebiteľa o najvhodnejších spôsoboch nakladania s výrobkom, keď sa stane odpadom v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva ako aj o prítomnosti plastov vo výrobku a jeho negatívnych vplyvoch na životné prostredie, keď sa daný výrobok stane odpadom. Plnenie tejto požiadavky zabezpečí informovanosť v rozsahu, ktorý umožní spotrebiteľovi poznať všetky následky svojho spotrebiteľského správania aj s jeho negatívami a teda možnosť hľadania alternatív k takýmto výrobkom. S týmto súvisí ďalšia povinnosť a to zvyšovanie informovanosti spotrebiteľa. Aktuálne je výrobca prostredníctvom organizácie zodpovednosti výrobcov (ďalej len „OZV“) povinný viesť informačné kampane, ktoré majú len čiastočný vplyv na správanie konečného spotrebiteľa. Predmetom zvyšovania informovanosti výrobcov konečného spotrebiteľa je napr. informovanie a motivovanie vo vzťahu k používaniu dostupných opätovne použiteľných alternatív.

Existujúca oblasť rozšírenej zodpovednosti výrobcov špecifikovaná v § 27 a § 52 zákona o odpadoch sa rozširuje o povinnosť výrobcov znášať náklady na opatrenia na zvyšovanie informovanosti o svojich výrobkoch uvádzaných na trh Slovenskej republiky, spojené so zberom, prepravou, zhodnotením, recykláciou, spracovaním a zneškodnením odpadu z výrobkov a spojené s vyčistením prostredia znečisteného odpadom z týchto výrobkov, ktoré neboli vhodné do miestnych systémov zberu odpadu. Rozšírená zodpovednosť výrobcov sa bude vzťahovať napr. aj na výrobcov tabakových výrobkov a rybárskeho výstroja.

V súlade s Programom predchádzania vzniku odpadu sa prijímajú opatrenia na zníženie tvorby plastového odpadu, a to povinnosť pre štátne inštitúcie používať nápoje zakúpené vo vratných zálohovaných obaloch.

Všetkými vyššie uvedenými opatreniami sa tak má zabezpečiť splnenie základného cieľa, zníženie vplyvu jednorazových plastových výrobkov na životné prostredie.

Predkladaný návrh zákona má negatívny aj pozitívny vplyv na podnikateľské prostredie, pozitívny vplyv na životné prostredie a pozitívne aj negatívne sociálne vplyvy. Predkladaný návrh zákona nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, vplyvy na informatizáciu, na služby pre občana a na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu SR, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná a súčasne je v súlade s právom Európskej únie.